

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Jure Rerum Ecclesiasticarum Ad Germaniae Catholicae
Principia Et Usum Pars ...**

Complectens Sectionem III. & IV.

Zech, Franz Xaver

Ingolstadii, 1762

Titulus XIII. De Modis, quibus extinguitur vel alteratur Beneficium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68067](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68067)

TITULUS XIII.

DE MODIS, QUIBUS EX-
TINGUITUR VEL ALTERA-
TUR BENEFICIUM.

§. 189.

BENEFICIUM Ecclesiasticum dicitur *Extin-*
(§. 103.) *Jus perpetuum &c. ea sci-* *guitur*
licet perpetuitate, quæ in humanis vel sup-
rebus expectari potest. Optime con- *primi-*
stituta vicissitudini subjecta sunt. tur Be-
Paucos exhibemus modos, quibus *nefici-*
idem Beneficiis Ecclesiasticis con- *um*
tingit. Extinguitur Beneficium,
quando Ecclesia destruitur una cum
Reditibus: aut ab Infidelibus occu-
patur, ut nullus ibi fiat Cultus Di-
vinus 68.): aut si Pontifex permit-
teret Monasteriis, ut Ecclesias in
proprium usum convertant 69.).
Supprimitur Beneficium, si Ecclesiæ
subtrahitur erecta ibi Dignitas, aut
Præbenda, vel Præbendarum nume-
rus diminuitur. Cum ista tendant
ad diminutionem Divini Cultus, at-
que ideo difficilius permittantur
70.);

68.) C. 42. VII. q. 1. Extrav. 3. de Elect.
inter Commun.

69.) C. 19. de Privileg.

316 *Sectio III. Tit. XIII.*

70.) ; semper requiritur gravis et necessaria causa. Præter alias ex singularibus circumstantiis obortas rationes 71.) , causa suppressendi Beneficium est vindicta gravis scelerum 72.) : defectus Sacrarum Reliquiarum 73.) : Diminutio Redituum 74.) & quidem talis , ut persona idonea non possit cum fructibus illis vivere , & satisfacere oneribus Beneficii 75.) . Praxis Romana requirit etiam , ut probetur ista diminutio habito respectu quantitatis assigna-

12

70.) C. 12. de Constit.

71.) Rationes, ex quibus suppressus est Patriarchatus Aquilejensis, videre licet in Constitutione super hoc negotio edita a BENEDICTO XIV. Anno 1751. & continetur in ejusdem Bullario Tom. III. Const. 50. & in Append. N. 4.

72.) C. fin. XXV. q. 2.

73.) C. 26. dist. 1. de Consecr. ubi reprobandur *que per somnia & per inanes quasi revelationes quorumlibet hominum ubicunque constituuntur Altaria.*

74.) C. fin. de V. S.

75.) Observari hoc loco meretur id, quod dicit Imperator JUSTINIANUS Novell. 3. in fine princ. *Non oportet ad mensuram expensarum querere etiam possessiones (hoc enim simul ad avaritiam, impietatemque perducit) sed ex iis que sunt, expensas metiri.*

De Extinctione Beneficii. 317

tæ a principio foundationis : nam si Beneficiati Prædecessores diuturno tempore contenti fuerunt ea portione & quantitate, non est minuendus numerus sub prætextu insufficientiæ Redituum. Similiter nec supprimendum est Beneficium, nec minuenda onera, nisi depauperatio facta sit post acceptationem Beneficii; nam imputandum est ei, qui depauperatum beneficium accepit 76.). Causa reducendi numerum etiam est, quando contra intentionem & providentiam Fundatorum plures admissi sunt: vel etiam quando numerus in nimiam multitudinem effusus est 77.). Suppres-
sum

76.) Gloss. in C. i. XXI. q. i. v. necessitatem.

77.) Hoc desumitur ex ea ratione, qua JUSTINIANUS Imperator nimiam multitudinem Referendariorum ad minorem numerum reduxit, *Causa jure a nobis honorata, deinde in multitudinem effusa, ne propria immineatur honestate* &c. Novell. 10. Consonat, quod ex S. Hieronymo dicitur in C. 24. dist. 93. circa fin. *Diaconos paucitas honorabiles, Presbyteros turba contemptibiles facit.* item C. 12. dist. 40. *Multi Sacerdotes, & pauci Sacerdotes; multi nomine, pauci opere.*

sum vel extinctum Beneficium re-
viscere potest, sublata causa, quæ
illud vivere impedit, vel quæ Ca-
tum Divinum exercere non permis-
tit: si postea augeantur proventus
78.); vel si causa suppressionis de-
prehendatur insufficientis 79.).

*Variis
modis,*

§. 190. Suppressio vel saltem Ab-
teratio Beneficiorum sæpe fit per
Unionem Titulorum, quæ est duo-
rum vel plurium Beneficiorum in
perpetuum conjunctio 80.). Multi-
tæ hujus Unionis species a Docto-
ribus solent recenseri, quæ desum-
debent ex formulis uniendi 81.).
Propriissime dicta *Unio* est, quando
ita Beneficia conjunguntur, ut ex
duobus unum tantum, & veluti
ter-

78.) C. 8. & 9. de Constitut.

79.) C. 12. ibid.

80.) C. 8. de Excess. Prælat.

81.) Conjunctio duorum Beneficiorum
in unius personæ favorem, non est pro-
prie Unio, nec hujus loci: dabatur olim
ob defectum Presbyterorum; postea
etiam pro specioso pallio ad possidenda
plura Beneficia, quod reprobatur Conci-
lium TRIP. Sess. 7. c. 4. de Reforma-

De Extinctione Beneficii. 319

tertium quoddam genus fiat, retentis in uno utriusque privilegiis 82.). Nonnunquam unum Beneficium subijcitur alteri, ubi non fit proprie Unio, sed potius subjectio per modum Unionis 83.): vel Canonicatus incorporatur Parochiæ, ut quicumque obtinet Parochiam, eo ipso sit Canonicus 84.): vel Abbatia uniuntur Episcopatibus 85.).

§. 191.

82.) Exemplum habemus in C. 3. de Stat. Monach.

83.) De tali subiectione intelligitur C. 3. de Ecclef. ædif. C. II. de Major. & obed.

84.) Ingolstadii, ubi hæc scribuntur, Parochus ad Speciosam est simul Canonicus Ecclesiæ Cathedralis Eustettenfis, gaudetque annuis proventibus æqualiter cum aliis Domicellaribus ejusdem Ecclesiæ. Sic etiam CLEMENS VII. concessit, ut Doctores Theologiæ in Academia Ingolstadiensi actu legentes, ad præsentationem Ducum Baviariæ gaudeant Canonicatu & Præbenda in Ecclesiis Salisburgensi, Augustana, Frisingensi, Ratisbonensi & Passaviensi, quod hodie non observatur: nescio an in usum aliquando deducta fuerit hæc facultas.

85.) Abbatia Prumiensis perpetuæ administrationis jure pertinet ad Archiepiscop-

*Præfer-
tim per
Unio-
nem,
quoad
Tempo-
ralia;*

§. 191. Præcipuam attentionem pro praxi meretur Unio, qua Ecclesiæ Parochiales incorporantur Monasteriis, Collegiis, Capitulis, Dignitatibus. Hujus numerantur tres species, Incorporatio quoad sola temporalia: quoad temporalia & spiritualia simul: demum Incorporatio pleno Jure. In dubio præsumitur illa, quæ Parœciali Ecclesiæ est minus onerosa, & autoritati Episcopi minus detrahit. Prima incorporationis species *quoad temporalia* intelligitur, quando etiam dicitur Ecclesia dari, conferri, possideri 86.) concessio enim jurium spiritualium requirit expressam mentionem. Unde

scopatum Trevirensis. Bulla unionis a GREGORIO XIII. Anno 1579. data extat in Histor. Trevirens. Diplom. tom. 3. fol. 94. Hæc Unio subreptionis accusata fuit a P. Priore Monasterii Cosma Knauff Anno 1716. Similiter Abbatia Augiæ Divitis unita est Episcopatu Constantiensi: hæc unio pariter nuper impugnata fuit; sed utrinque sinistro eventu.

86.) Desumitur hoc ex C. 7. de Donation. ubi Episcopus concedendo Ecclesiam, tantum censetur dare, quod *temporaliter* obtinet in Ecclesia.

De Extinctione Beneficii. 321

de quando legimus in quibusdam
sæculis Ecclesias in Beneficium Lai-
cis concessas esse, Ecclesiarum no-
mine Decimas, aliosque Reditus
concessos intelligimus,

§. 192. Altera species quoad tem-
poralia & spiritualia simul, datur, Tempo-
poralia & spiritualia simul, datur, Tempo-
quando Cura animarum committi-
tur, vel recipi ab Episcopo manda-
tur, vel etiam si Monasterium, cui spiri-
turalia & spiritualia simul;
unitur Ecclesia Parochialis, expressis
verbis verus ac proprius Pastor vo-
catur. Hac ratione ille, cui Paro-
chia est unita, plerumque est &
vocatur Parochus primitivus vel ha-
bitualis, quando scilicet non sola
temporalia bona alicujus Parochiæ
sunt incorporata Monasterio, Col-
legio, vel Dignitati; sed ipsa Eccle-
sia est eidem collata, in qua tamen
non ipsum Monasterium exercet cu-
ram animarum, sed tenetur efficere,
ut cura hæc exerceatur per idoneum
Vicarium: ita tamen, ut titulus
Parochiæ vere resideat penes Mo-
nasterium 87.). Episcopi autem his
X tem-

87.) De Parochiis primitivis intelligitur
C. 12. de Præbend. C. 1. eod. in 6. Clem.
1. de Jure Patronat.

De Jure Rer. Eccles. Pars postea.

temporibus vehementer urgent, Vicarii constituentur ex sæculari Clero: nec acceptant Regularem, priori tempore saltem bis constitutus fuerit Presbyter Sæcularis 88.) Quiscunque demum sit Vicarius, sive Regularis, sive Sæcularis, debet ille ab Episcopo non solum generaliter approbari ad audiendas Confessiones, sed specialiter deputari ad exercitium Curæ animarum in hac determinata Ecclesia; nisi Curæ animarum ita incumbat Monasterio, ut ejus Decanus vel Prior sit verus Parochus actualis, & alterius operetur utatur tanquam Sacellani 89.).

Aut Pleno jure, §. 193. Tertia species Incorporationis fit *pleno jure* 90.), quando conceditur Jurisdictio quasi-Episcopalis, ita ut Monasterium habeat Clerum & Populum sibi uni saltem in spiritualibus subjectum. Notandum

38.) C. 5. de Præbend. in 6.

89.) Videantur geminae Dissertationes de Parocho primitivo Treviris editæ, cum adjuncta Constitutione *Firmandis* a BENEDICTO XIV. edita Anno 1744.

90.) Alii distinguunt inter Incorporationes *pleno jure*, & *plenissimo jure*: sed non apparet fundamentum hujus distinctionis in sacris Canonibus,

dum tamen, ex solis verbis pleno Jure non inferri plenam incorporationem: sunt enim hæ voces æquivocæ, & applicabiles cujunque juri; sic Decimæ dicuntur pleno jure ad aliquem pertinere: attendendum igitur ad alias expressiones clariores 91.).

§. 194. Ecclesiarum, quæ invi-^{Quenam}cem uniuntur, deberet esse aliqua ^{Ecclesie,} qualitas prope similis, in qua convenire possunt. Hinc Parochialibus Beneficiis non deberent uniri Beneficia Regularia; nec Ecclesiæ Parochiales Monasteriis, aut Abbatiis, vel Dignitatibus 92.). Beneficia Juris Patronatus Laici, vel Collativa sine consensu Patronorum, vel

X 2 Col-

91.) Terminus *pleno jure* significans plenissimam incorporationem, adhibetur in C. 3. §. 2. de Privileg. & in hoc ipso sensu sumitur terminus *utroque jure* in C. 21. eod.

92.) Conc. TRID. Sess. 24. c. 13. de Reform. Unde si aliquid fiat contra ordinationem hanc Concilii, intercedere deberet Autoritas Summi Pontificis. In Bavaria quoad temporalia debet fieri cum præscitu Principis, uti alia quoque, *ubi temporalium rerum tractatus suscipitur*, juxta Concordata de Anno 1583.

Collatorum ; aut perpetuo reservata Pontifici, ab Episcopo uniri non possunt, nec conjungi Collegiatis Ecclesiis, vel in eas converti. Curandum etiam, ne confundantur termini seu limites Diocesium, uniendo Ecclesias variarum Diocesium 93.)

Et a quibus possint uniri? §. 195. Unio Episcopatum ad solum Pontificem pertinet 94.): aliarum Ecclesiarum ad Episcopum, cum consensu Capituli, antequam Ecclesia vacat, & quando vacat; nisi vellet Episcopus unire Mensæ suæ, vel Mensæ Capitulari; hoc enim non posset etiam cum consensu Capituli, non obstante consuetudine contraria, quæ velut corruptela reprobatur 95.) quia non potest sibi in facto proprio esse autor Episcopus. Unire etiam potest alius, qui habet Jurisdictionem

93.) TRIDENT. Seff. 14. c. 9. de Reform.

94.) C. 8. de Excess. Prælat.

95.) Clem. 2. vers. fin. de Reb. Eccles. non alien. THOLOSANUS de Benefic. Eccl. c. 20. n. 6. BARBOS. de Offic. & Pot. Episc. p. 3. alleg. 67. n. 9. seq. HIER. GONZALEZ ad Reg. 8. Cancell. Gloss. 37. n. 25. PYRRHUS CORRADUS Prax. Benef. l. 2. c. 8. n. 84. seqq. LEUREN in For. Benef. p. 3. q. 897. P. PICHLER ad Tit. de Præbend. n. 23.

De Extinctione Beneficii. 325

nem quasi - Episcopalem. Eandem potestatem Capitulo Sede vacante plures tribuunt; alii tamen negant 96.). Fieri etiam potest Unio per Præscriptionem, probato immemoriali tempore.

§. 196. Uniones non sunt temere faciendæ, sed potius revocandæ *Ex evidenti necessitate vel utilitate.* 97.), cum per illas imminuatur Cultus Divinus; & Reditus, qui pluribus sufficerent, ad unam Ecclesiam revocentur. Causæ duæ recensentur, *evidens necessitas, vel utilitas* 98.), scilicet ob paupertatem, si singulæ Ecclesiæ non possunt per se nutrire Rectorem 99.); ob vicinitatem locorum, & penuriam populi

X 3

96.) LOTTERIUS de Re Benefic. l. 1. q. 28. n. 141. opinionem Capitulo faventem, tanquam improbabilem rejicit.

97.) Conc. Trid. Sess. 7. c. 6. de Reform. Inter centum Gravamina, quæ in Comitibus Norimbergensibus Anno 1522. Legato Apostolico a Principibus Imperii fuerunt exhibita, locum octogesimum sextum obtinet querela de Parochiis incorporatis; quarum Vicarii non habent congruam sustentationem.

98.) C. 33. de Præbend.

99.) TRID. Sess. 21. c. 7. de Ref.

puli 100.) : ob favorem Præbendæ cujusdam pauperis, Collegii, Seminarii & institutionis juventutis, vitæ Monasticæ &c. His enim Præbendæ possunt uniri, modo suscipiantur earum onera, vel relinquatur congrua pensio pro Vicario in loco Beneficii.

Effectus unionis. §. 197. Effectus est I. ut unita Beneficia pro uno habeantur, & possint ab uno teneri. II. Beneficium Mensæ unitum non vacat mortuo eo, qui illud administrat 1.). III. Unitorum vacatio non fit alterutrius; sed aut ambo vacant, vel neutrum; unoque collato, annexum quoque collatum censetur. IV. Qui possidet Beneficia unita, potest in alterutro residere, & alteri servire per substitutum: si tamen unum sit dignius & in majore Ecclesia, oportet eum in hac deservire 2.).

§. 198.

100.) C. 3. §. sed & hoc. X. q. 3. C. 48. XVI. q. 1.

1.) Clement. un. de suppl. neglig. Prælat. & Clem. un. de Excess. Prælat.

2.) C. 30. §. qui vero. de Præbend.

De Extinctione Beneficii. 327

§. 198. *Dismembratio* est aliqua di-
minutio Beneficii, dum salva illius *Dis-*
unitate pars reddituum, quibus *mem-*
abundat, ab eo aufertur, & applica-
tur alteri, remanente interim Bene-
ficio penes suum Rectorem ordina-
rium, ita ut titulus Beneficii non
extinguatur. Requirit easdem cau-
sas & solennitates, quæ requiruntur
ad alienationem rerum Ecclesiasti-
carum.

§. 199. Sicut *Dismembratio* est *Divisio*:
vicina Unioni, ita huic Unioni op-
posita est *sectio*, seu *Divisio* Benefi-
cii, quando ex uno Beneficio fiunt
duo vel plura, ita ut divisus fructi-
bus, duo in posterum Parochi, vel
Beneficiati instituantur. Fieri non
debet sine præscitu eorum, quo-
rum interest; & nisi Beneficium
præbeat tot Reditus, ut sufficiant
ad duos Beneficiatos sustentandos
3.). Causa in Beneficiis Parochia-
libus potest esse, copia & distantia
Parochianorum tanta, ut Officiis
Divinis in Ecclesia Parochiali com-
mode

3.) C. 8. & 26. de Præbend.

mode non possint interesse 4.)^{*)} Fit
Talis Divisio, si tollatur facta Unio,
vel expresse, vel tacite per actus
contrarios, aut cessante causa 5.).

Alteratio Beneficii. §. 200. Insuper alteratur Benefi-
cium per mutationem formæ primæ
in aliam: veluti si ex Abbatia fiat
Episcopatus 6.): ex Episcopatu Ar-
chiepiscopatus 7.) - ex Parochia
Monasterium 8.): ex Bene-
ficio Regulari sæcu-
lare 9.).

-
- 4.) C. 3. de Eccles. ædif. Conc. Trid. Sess.
21. c. 4. de Ref.
5.) Exempla rescissæ Unionis habemus
C. 1. ne sede vac. &c. C. 8. de Excell.
Prælat.
6.) Id contigit Fuldæ, Anno 1752.
7.) Extrav. 5. de Præbend. inter com-
mun. Suppresso Patriarchatu Aquilejen-
si erectus est Archiepiscopatus Utinen-
sis & Goritienfis Anno 1751.
8.) C. 73. XII. q. 2.
9.) Tales Ecclesias Collegiatas & Cathe-
drales habemus plures in Germania, ut
Elyvacensis &c.